

Αγαπητέ Jean Claude

Επίτρεψέ μου να εκφράσω για ακόμα μία φορά την εκτίμηση μου για την αδιάλειπτη ενασχόληση και βοήθεια σου στην αντιμετώπιση της κρίσης μας. Σε τούτες τις δύσκολες ώρες, στάθηκες στο πλευρό της Ελλάδας. Την ίδια στιγμή, έχουμε όλοι αντιληφθεί ότι αυτή η κρίση αποτελεί κρίση του κοινού μας ευρωπαϊκού σπιτιού.

Ανέδειξε βαθιά προβλήματα στην αρχιτεκτονική του νομίσματός μας, στις δομές διακυβέρνησής μας, αλλά και στο χρηματοπιστωτικό μας σύστημα. Κανένα κράτος- μέλος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα από μόνο του.

Στην αναζήτηση λύσεων στα προβλήματα της Ευρωζώνης, έχεις καταθέσει σημαντικές και οραματικές προτάσεις, εκ μέρους της Ευρώπης, όπως, λόγου χάρη, αυτή του ευρωπαϊκού ομολόγου.

Δεκατέσσερις μήνες μετά την έναρξη του μεταρρυθμιστικού μας προγράμματος, η Ελλάδα έχει επιτύχει μία εντυπωσιακή δημοσιονομική εξυγίανση, ενώ παράλληλα έχει θέσει σε εφαρμογή πολυάριθμες δομικές μεταρρυθμίσεις μεγάλου βεληνεκούς.

Τους τελευταίους μήνες, η κυβέρνηση και τα μέλη της τρόικα, έχουν εργαστεί ακαταπόνητα προκειμένου να καταρτίσουν μία αξιόπιστη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική, η οποία θα περιλαμβάνει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων, το οποίο θα συνεχίσει να αποτελεί κινητήριο δύναμη της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας και θα τονώσει την ανάπτυξη.

Έχουμε επίσης επισημάνει τα κυριότερα εμπόδια στην μεταρρυθμιστική διαδικασία και ειδικότερα τις δυσκολίες μας στην πάταξη της φοροδιαφυγής, αλλά και στην ενίσχυση της ικανότητας του ελληνικού δημόσιου τομέα να εφαρμόσει τις αλλαγές.

Έχουμε θέσει σε εφαρμογή μία διαδικασία για τη θεραπεία των ελλειμμάτων στην υλοποίηση, που αντιμετωπίσαμε στο παρελθόν.

Επιπλέον, ο Πρόεδρος της Επιτροπής, Jose Manuel Barroso, έχει υποστηρίξει σθεναρά ένα πρόγραμμα, το οποίο θα εξασφαλίσει μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνικής βοήθειας, με τρόπο ώστε, βέλτιστες πρακτικές άλλων κρατών-μελών να λειτουργήσουν επιβοηθητικά στο έργο μας για την εφαρμογή μειζόνων μεταρρυθμίσεων στη χώρα μας.

Χαιρετίζουμε αυτό το πρόγραμμα, μιας και αποτελεί βασική προτεραιότητα της κυβέρνησής μας.

Εάν οι σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις είχαν πραγματοποιηθεί πολλά χρόνια πριν, θα είχαμε αποφύγει την τρέχουσα κρίση.

Η Επιτροπή φάνηκε επίσης διαθέσιμη στην κατάθεση προτάσεων και βοήθειας για την τόνωση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω των κοινοτικών πόρων.

Αυτές παραμένουν οι προτεραιότητες της κυβέρνησής μας και οι προϋποθέσεις για την επίτευξη μιας βιώσιμης οικονομίας.

Σε ό,τι μας αφορά, όπως γνωρίζετε, το Ελληνικό Κοινοβούλιο έχει υιοθετήσει το συμφωνημένο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα δημοσιονομικής στρατηγικής και τον εφαρμοστικό νόμο, η υιοθέτηση των οποίων αποτελούσε προαπαιτούμενο για την

αποδέσμευση της πέμπτης δόσης του αρχικού προγράμματος και για την έγκριση επιπρόσθετης χρηματοδότησης έως το 2014.

Η πρόσφατη ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο σηματοδοτεί μια νέα γενναία προσπάθεια και ισχυρή πολιτική βούληση για την επίτευξη των στόχων μας. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν έχει παρέλθει η κρίση που αντιμετωπίζουμε.

Βρισκόμαστε πράγματι σήμερα σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι για το εν εξελίξει πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής της Ελλάδας και της Ευρώπης.

Οι αγορές και οι οίκοι αξιολόγησης δεν ανταποκρίθηκαν με τον τρόπο που περιμέναμε όλοι. Συνεχίζουν να αμφιβάλλουν (και κατ' επέκταση να τιμωρούν) το κοινό, ελληνικό και ευρωπαϊκό, πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και με αυτόν τον τρόπο απειλούν την κοινή ανάκαμψη της Ελλάδας και της Ευρώπης από την ύφεση που ξεκίνησε πριν από τρία χρόνια.

Είμαι σήμερα πεπεισμένος, μετά από δεκατέσσερις μήνες, ότι, παρά τις προσπάθειες της Ελλάδας -καθώς αποδείξαμε ότι είμαστε έτοιμοι να αναλάβουμε τις ευθύνες μας- εάν η Ευρώπη δεν λάβει τις σωστές, συλλογικές και ισχυρές

αποφάσεις τώρα, κινδυνεύουμε από νέες και ίσως παγκόσμιες αναταράξεις στις αγορές, εξαιτίας της διάδοσης των αμφιβολιών για την ικανότητά μας να προστατεύσουμε το κοινό μας νόμισμα. Για το λόγο αυτό απαιτείται μια ισχυρή και με όραμα ευρωπαϊκή ηγεσία.

Σας το λέω αυτό καθώς είναι σήμερα μεγαλύτερη η ανάγκη αποφυγής των σφαλμάτων του παρελθόντος. Ήρθε η «ώρα της κρίσεως» και δεν υπάρχουν περιθώρια για αναποφασιστικότητα και λάθη όπως:

- Να λαμβάνονται αποφάσεις που στο τέλος αποδεικνύονται μη επαρκείς και μη έγκαιρες για να πείσουν τις αγορές για τη σοβαρότητά μας,

- Να προβαίνουμε σε συμβιβασμούς, οι οποίοι ικανοποιούν τις εσωτερικές πολιτικές «κόκκινες γραμμές», αλλά που στο τέλος υποκαθιστούν την συντεταγμένη πολιτική για μια αποτελεσματική διαχείριση της κρίσης (μολονότι αναγνωρίζω τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν διάφορες κυβερνήσεις και το δημοκρατικό αίτημα για μεγαλύτερη συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη διαχείριση της κρίσης),

- Να μην κατορθώνουμε να αξιοποιήσουμε εμπεριστατωμένες τεχνικές αναλύσεις και τη διαδικασία της διαβούλευσης για τη λήψη των αποφάσεων,

- Να επιτρέπουμε στην κακοφωνία να υποκαθιστά μια κοινή ατζέντα και κατά συνέπεια να προκαλεί περισσότερο πανικό παρά ασφάλεια,

- Και θα πρόσθετα ορισμένα ευρύτερα ζητήματα όπως το ότι δεν πράξαμε τίποτα το ουσιαστικό για τον αποσταθεροποιητικό ρόλο των οίκων αξιολόγησης, για τα ασφάλιστρα κινδύνου, για τους φορολογικούς παραδείσους ή για τη δυνατότητα άντλησης νέων εσόδων, για παράδειγμα, από την επιβολή φόρων στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές.

Τα παραπάνω έχουν, με τον ένα ή άλλο τρόπο, προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις στη χώρα μου και σε άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις.

Όσον αφορά ειδικότερα στην Ελλάδα, η απόπειρα, για παράδειγμα, τις τελευταίες δέκα ημέρες, να θεσπισθεί η ιδιωτική συμμετοχή στο πρόγραμμα ανάκαμψης έχει προκαλέσει δημόσιες προειδοποιήσεις ότι, στην περίπτωση αυτή, οι οίκοι αξιολόγησης θα έκαναν λόγο για επιλεκτική χρεοκοπία.

Παρ' ότι δεν είμαστε αντίθετοι επί της αρχής στην συμμετοχή των ιδιωτών

(PSI),

η πρόταση που έχει κατατεθεί φαίνεται να έχει μειονεκτήματα. Θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ δαπανηρή, ανεπαρκής και πολύ επικίνδυνη.

Πολύ δαπανηρή για την Ελλάδα και ελλιπής ή ανεπαρκής για την αποτελεσματική διαχείριση του ελληνικού χρέους. Και με αυτά τα πενιχρά αποτελέσματα ίσως να μην αποφευχθεί στο τέλος η επιλεκτική χρεοκοπία. Όλοι γνωρίζουμε επίσης ότι, επειδή υπάρχει ακόμη βαθιά δυσπιστία σχετικά με τη χρηματοπιστωτική υγεία του τραπεζικού συστήματος στην Ευρώπη, τα αποτελέσματα του νέου «τεστ κοπώσεως» που θα ανακοινωθούν σε λίγες μέρες, ενδέχεται να πυροδοτήσουν μεγαλύτερη ανασφάλεια στις αγορές. Οι συζητήσεις που διεξάγονται γύρω από το ελληνικό πρόγραμμα, τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, το ύψος της αναγκαίας χρηματοδότησης, αυτά που λέγονται για «επιλεκτική χρεοκοπία», καθώς και η συνεχιζόμενη κακοφωνία στα Μέσα ενημέρωσης, το μόνο που καταφέρνουν είναι να κάνουν πιο δύσκολη την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε.

Η μετάβαση από κρίση σε κρίση, σε μια τόσο αδύναμη φάση ανάκαμψης, με δεδομένη την κακοφωνία του Τύπου και την ανασφάλεια των πολιτών, είναι μια επιλογή που η Ελλάδα δεν μπορεί πλέον να αντέξει.

Η Ελλάδα είναι υπεύθυνη για την αδράνεια του παρελθόντος. Ωστόσο, παρότι τον τελευταίο χρόνο η Ελλάδα έχει καταβάλει επίπονες προσπάθειες κι έχει λάβει πρωτοφανείς αποφάσεις, πληρώνουμε τον υπερβολικό πειραματισμό και τη σύγχυση.

Το κλίμα αβεβαιότητας και έλλειψης εμπιστοσύνης από τις αγορές και τους αναλυτές έχει υπονομεύσει και θα συνεχίσει να θέτει εμπόδια στις προσπάθειες και τις θυσίες των Ελλήνων πολιτών για μια βιώσιμη οικονομία. Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, είναι αναγκαίο αυτή τη φορά να καταλήξουμε σε μια αποτελεσματική λύση που θα εγγυάται την επίτευξη τριών βασικών στόχων:

βιωσιμότητα του χρέους, πρόσβαση στις αγορές και παροχή μέσων για την επανεκκίνηση της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Η ρευστότητα που παρέχει το νέο πρόγραμμα είναι αναγκαία, αλλά ενδέχεται να λειτουργήσει μόνο ως ανακούφιση και όχι ως θεραπεία. Συνεπώς, πιστεύω ότι είναι καιρός να αντιμετωπίσουμε τα θεμελιώδη προβλήματα που βρίσκονται μπροστά μας και να καταλήξουμε σε ένα συνολικό πακέτο λύσεων που θα σηματοδοτούν ξεκάθαρα την αποφασιστικότητά μας να προστατεύσουμε το ευρωπαϊκό οικοδόμημα από μεγαλύτερη ζημιά ή την καταστροφή του.

Πιστεύω ότι θα πρέπει να ξεκινήσουμε, το συντομότερο δυνατό, τη σύγκληση κλειστών συνεδριάσεων εργασίας με τη συμμετοχή πολιτικών ηγετών, συμβούλων και τεχνικών εμπειρογνομόνων, με στόχο την εξεύρεση αποτελεσματικών και ακόμη μακροπρόθεσμων λύσεων, αντί των κατά περίπτωση ad hoc αντιδράσεων.

Στόχος αυτής της επιστολής δεν είναι η λεπτομερής αναφορά σε πιθανές λύσεις, καθώς πολλές είναι οι ιδέες που έχουν πέσει στο τραπέζι: μετακύλιση, αναδιάρθρωση, επαναγορά, ανταλλαγή ομολόγων, ευρωομόλογα, επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής, μείωση επιτοκίων, ευελιξία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) κλπ.

Αυτό που πράγματι πιστεύω είναι ότι χρειαζόμαστε μια συνολική, νέα

εκτίμηση των προβλημάτων που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε, καθώς και μια προσεκτική αξιολόγηση -κυρίως και πρωτίστως σε ένα άρτιο τεχνικό επίπεδο- όλων των επιλογών μας.

Αυτή η τεχνική αξιολόγηση θα είναι η βάση για να αποκτήσουμε όλοι μια καλύτερη, σαφή κατανόηση των επιπτώσεων που θα έχουν οι πολιτικές αποφάσεις που θα κληθούμε, σε συλλογικό επίπεδο, να πάρουμε σύντομα. Ταυτόχρονα, το Eurogroup στη σημερινή του συνεδρίαση θα πρέπει να στείλει ένα ηχηρό μήνυμα ότι υπάρχει ισχυρή πολιτική βούληση για υποστήριξη του φιλόδοξου προγράμματος αλλαγών της Ελλάδας και για παροχή της απαραίτητης ρευστότητας για το νέο πρόγραμμα, καθώς και για την αποφασιστική διαχείριση της βιωσιμότητας του χρέους με τρόπο που δεν θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ελληνική οικονομία, το τραπεζικό σύστημα και τη μελλοντική πρόσβαση στις αγορές.

Αγαπητέ Jean-Claude

Οι οικονομίες της Ευρώπης και της υφελίου είναι, στην καλύτερη περίπτωση, ευάλωτες και τώρα εύκολα θα μπορούσε η στιγμή αυτή να καταστεί η απαρχή αυτού που ονομάζουμε «δεύτερη ύφεση», μια ύφεση ικανή να καθυστερήσει την ανάκαμψή μας για χρόνια.

Οι μέλλουσες εξελίξεις είναι εξίσου κρίσιμες για την τύχη του έθνους μας και του ελληνικού λαού. Όποιες αποφάσεις και εάν ληφθούν, πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο στενής συνεργασίας, στην οποία και προσβλέπω. Ο Υπουργός Οικονομικών, Ευάγγελος Βενιζέλος, και εγώ θα είμαστε σε στενή επαφή μαζί σου, προκειμένου να βοηθήσουμε στη διασφάλιση της κοινής μας επιτυχίας.

Με τιμή

Γιώργος Α. Παπανδρέου